

NOVA DOBA

Studijska knjižnica

Ljubljana

dolž. iztis

Stane letno 48 Din., mesečno 4 Din., za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglasi za *num* višine stolpca 40 p. Reklame med tekstom, osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 50 p.

Izhaja

vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1 prilličje. Telefon št. 65.

— Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066. —

Dr. V. KUKOVEC:

Kriza zdravstva.

Ko je s tem naslovom napisal mariborski »Tabor« članek o mojem shodu v Razvanju, so ga nekteri krivo razumeli. Pripravljali so se na odločen odgovor, kakor ga dobi kak neroden bruc, ki je prepotenten in govori, če ni vprašan. Hvaležen sem v imena dobre stvari g. dr. P. Defranceschiju, ki je v nedeljskem »Slovenskem Narodu« pokazal drugačno razumevanje zadeve. Nekateri stvarne opazke si pa še dovolim nasloviti na zdravniško društvo. Beseda o krizi zdravstva je še in bode še precej časa aktualna. Meni bode ljubo, če se rešuje popolnoma brez mene, imam tisoč poslov. Mi se lahko perečih stvari le tupatam dotaknemo, trajno reševanje stvari pripada onim, ki imajo možnost zato. Niti najmanje dvomim, da si ta poklic usvaja glede zdravstva društvo zdravnikov. Pretekli petek tik pred odločitvijo o finančnem zakonu sem bil jaz v finančnem odboru glede zdravstva v borbi, ki je bila hujša nego jeza nekternikov zaradi mojega razvanjskega govora. Z naporom vseh sil sem izbojeval ugodnejšo stilizacijo o uporabi presežkov bolnic. Ob ti priliki sem moral pred zastopniki 12 millionskega naroda vtakniti v žep obtožbo ministra financ, da je sanitetna uprava Slovenije zavožena. Ali bom se moral menda zdaj zopet jaz zagovarjati na ta položaj? Moj namen je bil tudi na shodu v Razvanju, da se naša javnost zave, da je položaj zdravstva slab in da ga treba reševati.

Če je to vse, kar je o občnem zboru zdravnikov g. dr. Defranceschi zapisal, dovolj se mi naj, da rečem, da društvo ni razumelo bistva stvari. V obstoječi krizi ne smejo zdravniki polagati važnosti na pretnjo dr. Stamparja, da bode poslal komisijo. To je popolnoma podrejene vrednosti. Če je situacija, kakor jo pojasnuje g. dr. Defranceschi in kakor jo jaz poznam, je na mestu ofenziva zdravnikov, ki podre vse ovire, ki peljejo do ministra zdravstva, pravzaprav še dalje, do ministra financ. Naš minister financ je patriot! Kar je pa vmes med njim in našimi zdravstvenimi razmerami, je potrebno veliko stvarno delo, ki se ga zdravniško društvo naj nemudoma loti. Če kdo misli, da tu pomagajo nesramni članki, ki jih v Beogradu

nikdo ne čita, in ki zastrupljajo le ljudsko dušo, je vzmoti. In to je bilo, kar sem jaz hotel v interesu stvari enkrat za vselej onemogočiti. Gospod delegat dr. Krajec je mučenik, kako bi ga mogel jaz hoteti napadati! Hotel sem le opozoriti, da je njegova oseba sama preslaba v ti težki situaciji in da potrebuje močno asistenco, pa drugo nego je »Avtonomist«.

Tudi s prisposobno dr. Oražna, ki je povrh v najboljši nameri ustvaril današnje neugodno formalno stanje zdravstva, nisem hotel degrađirati dr. Krajca. Res je le, da bi bilo v današnjih razmerah lažje boriti se dr. Oražnu zaradi kolektalnega prestiža, ki ga je imel v Srbiji. Slovenskim zdravnikom pa želim v borbi za njihovo in našo skupno stvar vse uspehe!

Naš državni proračun.

Med burnim aplavzom je bil sprejet 29. tm. naš prvi državni proračun. Le nekaj let obstoja Jugoslavija. Vsi se še spominjamo v kakšnih težkih časih se je ustanavljala naša skupna domovina. Vojna je skoro vse uničila, železnice so bile v slabem stanju, tako da se je le za silo vzdrževal promet. Kamor smo prišli nismo mogli najti okrepečila. Zlasti na progah proti Beogradu so Mackenseneve čete vse lokaje izropale. Kaka nesigurnost je bila na naših mejah na severu in jugu. Sovražniki Jugoslovantstva so mislili, da je pravi trenotek, ko bodo lahko delili vojaki Kristusovo obleko, vsak si je prizadeval da bi dobil za se tem večji in boljši kos. Mi pa smo trepetali in se bali za rodno zemljo, za katere svoboda je dalo toliko tisoč jugoslovanskih junakov svoje življenje. Kako težko smo čakali, kako bodo odločili našo usodo v Parizu. Življenje, ki so ga žrtvovali naši očetje in bratje, ni bilo zastoj darovano, naša bojazen se je plegla, dobili smo skupno domovino troimenega naroda, dobili smo narodnega vladarja. Vsak začetek pa je težak. Pri vsem veselju smo morali izpiti marsikako grenko kapljo. Pohlepni Nemci so se trudili na vse kriplje, da bi nam odtrgali koroške brate, njihove nakane so se jim posrečile in zibelka našega dela naroda je prešla v njihove roke. Nenasitni Italijani je stezal svoje kremplje po lepi Goriški, Trstu in Istri, zasedel je te kraje, kjer je italijanski živeti tuj, kjer so pravi go-

koči in gledal proti njej, sem mislil na mojo Bertrando in sinčka, ki je čisto skakal okrog mene, ker je že precej zrastel. Največje veselje mi je bilo, če je mogel zlesti na moja kolena. Ko odprem vrata sem tako zakričal, da sem preplašil lastovke, ki so gnezdirle nad vrati. Čumnata je bila prazna in vse v neredu, omara prevrnjena in boginja je ležala na tleh razbita na dvajset kosov. Bertranda! Jakec!

Povsod je vladal molk, samo odmev mojega glasu se je slišal. Hodil sem po čumnati sem in tja, iskal v postelji, v skrinji, v omari ter ponavljal imeni mojih dragih. V enem kotu sem našel glavo boginje, prijel sem jo in zakričal:

»Kje je moj sin? Kje je moja žena?« Boginja mi pa ni odgovorila, zdelo se mi je, da se mi je nasmejala, ta smehljaj mi je zbudil sočutje.

Ta noč! Strašnejša ni bila doba desetih let, ki sem jih preživel v temi in samoti. Dobro sem čutil, kaj sta mi bila ona in on, zgubljena sta bila Jakec in Bertranda. Vi bi mislili, da se bodeta vrnila? Jaz nisem mislil na to, da jih ne bom več videl sem bil prepričan tako, kakor o belem dnevu. Ko sem stopil zjutraj iz koč, sem imel roke vse zgr-

spodarji Slovani. Tudi tem se je obnesio zaenkraft, da je zaslužni naše brate. Prišli so težki boji za ustavo. Velika zmeda je vladala, ko je izdal dr. Sagadin »Naš sadašnji ustavni položaj«, Smodlakov in Protičev »Ustavni načrt« sta usmerila razvozljanje ustavnih vprašanj. Z vidovdanske ustavo smo ko nečno po velikih trudih dobili temelj vsega našega političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja. Narodna skupščina in njen ustavodajni odbor sta začela vršiti plodonosno delo. Vse to delo je bilo posvečeno konsolidaciji države. Vse težke krize, pod katerimi je trpel ves svet, je premagala naša država. S tem, da je bil sprejet prvi redni proračun, je položen vogelni kamen niene lepše bodočnosti. Kdor premisli ves razvoj Jugoslavije od početka do danes, se mora res čuditi gotovim ljudem in strankam, kako morejo še ruvati proti državi, kako morejo vedno metati polena pod noge onim, ki so se ves čas žrtvovali, da bi okrepili našo domovino, da bi postala močna ter imponirala vsem drugim državam. Morda jih bode iztreljal ta dogodek.

Politične vesti.

Vera v javnem življenju. Tudi to je tema na katoliških shodih, o tem razpravlja g. poslanec Žebot, ki s tem izpopolnjuje referat duhovnika g. dr. Jerovskega, ki govori na teh shodih o katoliškem tisku. Ali je zares vera v nevarnosti in če je, kedo spravlja vero v nevarnost. Ali niso morda vendarle to tisti, kojih usta so polna katoliških besed, ke dar stoje pred vernim ljudstvom, kojih srce in duša pa je brez vere in brez Boga, ker bi sicer ne mogli danadan iznesti v svoje časopisje, ki ga nazivljejo še vedno katoliško, toliko laži in klevete, toliko strupene krivice, da je vsi katoliški duhovniki, ki so zares še tudi v srcu duhovniki, z vsemi molitvami in daritvami ne popravijo. Dolgo, predolgo že traja vse to, in ljudstvo ni slepo in večno gluho, tudi verno katoliško ljudstvo ne, ono vse to gleda in opazuje. Kristus ni učil laži, krivice in nasilja, učil je večno Resnico, učil je ljubezen, ki odpušča onim, ki so v zmoti, ki ljubi vse. Ali je danes tako, ali nastopajo danes še tako Kristovi učenci! Kake so njih besede, dustimo de-

zene od zob ter polno izpuljenih las. Zapazil sem, da se lastovke niso vrnile v svoje gnezdo.

Šel sem s povešeno glavo, zaletavajoč se v drevesa, spotikavši se ob globoke kolovoze. Zaprl sem oči v nadi, da naletim na kak prepad, kamor se pogreznem v globočino.

Ob potu je prošil vboğaine mož — bil je sivolasi starček, najstarejši v celi okolici, spomnil sem se, da sem ga vedno videl in sem ga takoj spoznal, ker sem imel navado, da mu je nesel moj mali Jakec mlodar — ta mož mi je pomigal ter me ostavil rekoč:

»Čudne reči so se dogajale to noč. Napolj slep sem gledal in opazoval. Zelo številni so bili hudiči, ki so oropali tvojo hišo. Ta je odnesel tvojo ženo, oni je zgrabil otroka, drugi so pa razbili podobo, ki si jo naredil.«

»Kje so?«, sem zaupil. Odgovoril je: »Kam se vračajo hudiči, če ne v pekel.«

»Toda odkod so prišli?« »Vedi, da so brez dvoma prišli iz kipa Dianome, ker gori v trebuhu vsakega malika cel pekel.«

Začel sem teči, ne ker se mi je mudilo, da sem tu ali tam, ampak samo, da

janja na stran, ker vsi smo ljudje iz mesa in krvi, kako je njihovo katoliško časopisje: iz njega kar srši besnost, sovražstvo, krivica in laž. Prava vera peša v narodu, narod ne veruje več, ker vidi, da so Kristusovi namestniki vero ljubezni in resnice že davno zatajili v svojih srcih in žive danes le še posvetnim stvarjem. Vera in cerkev im je pri tem samo še vsakdanje sredstvo za dosego cilja, ki pa ne vodi k Bogu, ki je večna resnica in ljubezen.

Smernice kralja Aleksandra za nadaljno politiko. Kralj Aleksander je dal min. preds. Pašiču glede nadaljne naše politike nove smernice: 1. dvig dinarja do višine francoskega franka; 2. neobhodni sporazum s Hrvatsko; 3. omiljenje vseh odredb proti komunistom; 4. obnova solunskega procesa; 5. vpostavitvev diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo. Ta vest je vzbudila v parlamentarnih krogih splošno odobravanje.

Iz seje ministrskega sveta. Na seji ministrskega sveta 29. tm. je poročal min. preds. Pašič o svojem potovanju h kralju na Bled. Kralj je odobril izvedbe oblastne upravne organizacije. Nato je min. svet razpravljaj o zakonskem načrtu o spremembah gledč oblastnih samouprav, kakor jih je predložilo notranje ministrstvo. Vlada je sklenila predlagati skupščini, naj se izvedejo volitve v oblastne skupščine najdalje do konca novembra. Imenovanje velikih županov ima biti izvršeno do 1. septembra. Za zastopnika notranjega ministra je bil postavljen dr. Kumandji. Vlada je v načelu sklenila dovoliti neki francoski družbi, da postavi radiotelegrafično postajo po vsej državi. Službo pa morajo vršiti državni nameščenci.

Iz seje narodne skupščine. Seja narodne skupščine, ki se je vršila 29. tm. je bila izrednega pomena. Po daljših debatah je bil sprejet proračun ministristva za agrarno reformo z ogromno večino, istotako proračun za konstituantno. Glasovalo je 112 posilancev za, 48 proti. Med burnim aplavzom je zaključil predsednik sejo.

Celjske novice.

Kralj in kraljica v Celju. Včeraj smo imeli čast pozdraviti našo kraljevsko dvojico v Celju. Kraljevi avtomobili so se ustavili v bližini gostilne Kavčič, na Ljublj. cesti, kjer so stali pribli-

nisem več tam, kjer sem bil. Enega sem bil gotov, da nikjer ne bom žalostnejši in nikjer bolj obupan. Dan se je začel nagibati, prihajala je noč. Vrstili so se zopet drugi dnevi in druge noči. Prehodil sem mesta in različne kraje, kakor ubegla žival. Na nič nisem pazil. Ko sem tako blodil, nisem več razločeval niti mestnih ulic, niti gozdnih stez.

Ali ni bila povsod puščava, ko nisem imel več ne sina ne Bertrande?

Spominjam se, da sem padel — nebo je bilo tedaj že temno — na kamen pred zelo visokimi vrati. Pred menoj je bila tema, ki se je široko razprostirala v obliki zidovja, hiš in stolpov. Gledal sem to skupino prebivališč ne vedoč, v kak namen služilo, ker ne stanuje v njih niti moj sin niti moja žena. Vedno sem jih še opazoval, videl sem črne luknje, ki so bile okna, ki so me gledala mrtvih oči.

Čemu tukaj ostati? Zame je vsak kraj enak. Ne vem, zakaj nisem šel naprej, nič se nisem premaknil, kakor da bi stal pred peklom, kamor so nesli hudiči, ki so ušli iz Dianome. Jakec in Bertranda.

Sveta Devica! Kako me je gojila! boginja! Rogati, s kremplji na rokah in nogah so šli hudobci iz boginje. Ti o-

Catulle Mendès:

Resnicoljubni Peter.

(Iz francoščine.)

(Dalje.)

»Zvedel boš, še predno bo čas. Hudo dni menih so naredili iz svoje žrtve orodje laži in izdajstva. Če bi jih ne ubogal, bi me pustili gotovo lakote umreti.«

Z zobmi je pobral iz blata okroglo stvar, ki je padla, bil je star plesniv kruh, že čisto trd.

»Deliva,« je rekel Peter, »kajti nisem še videl jedi od juhe, ki sem jo jedel v gradu de Pierrefeu v družbi svojih bratov Markabra in Aymerila.«

Ubožec je pojedel svoj del, kakor svinja, ki riže po koritu ter začel zopet govoriti:

»Nadaljevati hočem zgodbo, katero so dosedaj slišale samo stene jame. Moja največja skrb je bila, okinčati malika, kateremu se imam zahvaliti, ga je moj mali Jakec zagledal s svojimi ljubeznivimi očmi ta svet. Po poijih in v gozdih sem trgal cvetlice in nabiral zelenje, da sem ozaljšal mrtvo podobo iz hvaležnosti, da je epa duša prišla na svet. Ko sem nekega večera sedel pred

žno četrt ure. Nabralo se je takoj precej občinstva, katero je kraljico in kralja prisrčno pozdravljalo.

Slovenskim farizejem, megalomanom, nadutim kulturnim delavcem, avtonomistom itd.! — Dne 27. julija zvečer ob 7. uri sem stal v Celju na kolodvoru pri blagajni, da si vzamem listek za Ljubljano. Pred menoj je bil vojak, podčasnik (se mi zdi), takozvani »boljši človek«. Gospodična blagajničarka je zahtevala od njega legitimacijo; gospod ji ni hotel prav dati, češ, zakaj ne zaupa njegovemu poštenemu »Gesichtu«. on vendar ni kak Macedonec. Ogorčen, da se tako brez vse potrebe imenuje in žali kar cel del našega naroda, povem na glas: »Tudi Macedonci so pošteni ljudje. Pazite, kaj govorite! Pa še vojak ste!« Brez besede se je »gospod« obrnil in se pobral kakor poparjen... Strah je postalo junaka! — Vidite, tako nam vzgajajo naše ljudi ti naduti samo-Slovenci! Nekrščanska ošabnost in nekulturna nadutost je znak te »vzgoje«. Mislimo si, da pride tak vojak v Macedonijo? Kako bo postopal z Macedonci? In če mu potem Macedonec vrne, kakor za služi, potem bo zopet vpil, kakšni so Macedonci. — Slovenskim »avtonomistom« sem z opisom tega dogodka dal nov material za njihov »profil!

Dr. Fr. Hešič.

Brezalkoholna gostilna. Vsled zanimanja za brezalkoholno gostilno objavlja »Kolo jugoslov. sester« v Celju sledeče: Program Kola je, gojiti vse dobro in pobijati vse škodljivo. Največja nesreča našega naroda pa je pijančevanje. Zato je sklenil društveni odbor v svoji seji 17. 12. 1921, da hoče otvoriti brezalkoholno gostilno. V ta namen se je društvo obrnilo na magistrat za potrebne prostore. Kakor znano, je občinski svet našo prošnjo ugodno rešil in nam obljubil prostore bivše vojne kuhinje. Dasi ravno je društvo po preteku nekega časa dregalo, naj se nam že vendar dajo prostori na razpolago, še čakamo zastonj. Ker hočemo nuditi vsem slojem tečno in ceno hrano, zato upamo, da se nam bo omogočilo pričeti v jeseni. Naš namen gre še dalje. Ako nas bo javnost le nekoliko podpirala, dobe reš revni otroci tudi obed, da se odpravi ostudno beračenje mladine. Tajnica »Kola« je imela v Švici priliko videti velike uspehe, ki jih je s takimi kuhinjami tam doseglo ženstvo. In ni to pri nas še desetkrat bolj potrebno?! Upamo, da bo mestna občina od teoretičnega uvidevanja potrebe, kmalu prešla na dejansko podporo s tem, da nam da prostore. »Kolo« bo na obrtni razstavi imelo šotor z mizami jedili in brezalkoholnimi pijačami. Čisti dobiček je namenjen v prid ljudske kuhinje.

»Napreja« v odgovor! Cejski dopisnik »Napreja« je v zadnji številki napadel poverjenika celjskega poverjenstva »Saveza grafičnih radnikov v Jugoslaviji«. Očita mu, da se z njegovo vednostjo delajo v »Zvezni tiskarni« prekomerne nadure ter da to ni v soglasju z državnim zakonom o zaščiti delavstva itd. Na ta natolcevanja naj služi dopisniku »Napreja« sledeče v stri, trdi krepilji so prijeli mojega otročička za vrat.

Krik — tako grozen, da ga še nisem slišal! Ne samo krik, ampak vpitje, ki je vedno bolj naraščalo in se ponavljalo, spoznal sem glas moje Bertrande.

Odkod prihaja? Iz enega onih stolpov, da! Iz najvišjega stolpa. Človeška glava je bolj trda, kakor kamenje ziča, kajti tolkel sem s čelom v zid, kakor oven upajoč, da prebijem luknjo v zid in splezam notri! Padel sem krvavec na ustih.

Ko sem se prebudil iz smrtnega spanja, sem se znašel na širokem dvorišču, tlakovanom z velikimi kamenitimi ploščami, okrog so skakali razjarjeni menihi ter kazali name s prstom:

»Oboževatelj hudiča, ta je tisti. Njegova hiša je bila prebižališče hudobnih duhov, molil je pagansko podobno, izrezal jo je iz lesa, sovražno Kristusovo! Podobno Dianome!«

Drugi z belo brado je dodal:
»Spodobilo bi se, da se ga sežge na grmadi in radevolje sam podnetim.«
Jaz sem vpil:
»Kje je moja žena?«
S solzami v očeh:
»Kje je moj sin?« (Dalje prih.)

pojasnilo: Poverjenik se drži pri izvajanju svojega mandata edinole tarite, sklopljene med delojemalci in delodajalci tiskarske stroke cele Jugoslavije. V tej tarifi niso nadure prepovedane, ampak v najhujših slučajih tarifa delavstvu celo zaokazuje, da mora na zahtevo delodajalca delati potrebne nadure. O vsem drugem, kar še dopisnik našteva, tarifa ne govori ničesar! Nadure so pri tehničnem osebju zelo redke in se vršijo le v najnujnejših slučajih, kjer so neizbegljive. Tudi pomožno osebje ni delalo nikdar preko 8. kvečemu 9. ure zvečer in to vedno v sporazumu z vsem osebjem. Sililo se k naduram ni nikdar nikogar, ampak vsak dela nadure popolnoma prostovoljno. Ne silijo se delati čezure niti v najnujnejših slučajih. Za nadurno delo tarifa predpisuje tudi temu odgovarjajočo mezdno, ki se stopnjema zvišuje z izvajanimi nadurami. Nadure so se istotako delale še v veliko večji meri tudi v drugih celjskih tiskarnah. Sicer pa vse to poročevalca »Napreja« prav čisto nič ne briga. Naša inštanca je naš tarif, ne pa celj. Naprejev« dopisnik, ki vendar ne bo učil delovanja v strokovni organizaciji tako starih organizatorjev, kakor so tiskarji. Drugič naj pride k poverjeniku preje po pojasnila, katera mu je isti vedno pripravljati dati, predno bo še kaj pisal o naših strokovnih zadevah. Nadaje tudi tozadevno ne bomo več odgovarjali.

Himen. V soboto sta se v Celju poročila g. dr. Fran Kloar odvetnik v Kozjem ter gđc. Marta Križajeva iz Celja. — Bilo srečno!

Klub napr. slov. akademikov v Celju namerava prirediti o priliki svoje 15-letnice 9. sept. t. l. dop. veliko slavnostno zborovanje, zvečer pa elitni ples, združen z narodno veselico. Ker je svečana proslava 15-letnice za Klub eminentnega pomena, prosimo že sedaj, da se vsa društva nanjo blagohotno ozirajo in jo pri ev. drugih prireditvah upoštevajo.

Na naslov mestne elektrarne v Celju. Vsako nedeljo in praznik, pa tudi večkrat ob delavnikih se opaža, da gorijo na večih krajih v mestu električne žarnice po dnevu, medtem ko je po noči vse temno. Znano nam je, da ne razpolaga mestna občina s preveč denarnimi sredstvi in da mora ista štediti na vseh straneh. Opozorjamo tem potom vodjo mestne elektrarne, kakor tudi županstvo, da to zadevo preišče in krivce primerno poduči.

V mestnem vrtu, ki je zares cvetoči raj oddiha in zdravja za domačine in tuje, ki dohajajo v naše mesto, se nekateri pač ne morejo navaditi reda in spoštovanja do lepe kulture. Skozi ob glavnem drevoredu ob Savinji je nastala nova pot, ljudje so brezsrčno »marširali« po zeleni trati, ker okrogei in neroden posip iz Savinje gre na živce in na čevlje. Olepševalno društvo je z bodočo žico pokazalo, kje vodi prava pot in kam se ne sme. Nova, nebodijetna hišica ob robu mestnega vrta, ki je tako čudežno - tajinstveno vzrasla preko noči, čaka v senci in miru svoje nadaljnje usode, ki ji prinese tudi blagoslov jesenskega deževja in zimskega snega.

Ob Savinji nasproti mestnemu kopališču je ostal nek preostanek nekdanje kopališke ute, ki izgleda tako zgodovinsko zapuščen, da bi bilo splošnemu stremljenju po olepšanju mesta in Savinjskega nabrežja le v prospeh, ako bi se kdo usmilit tega »kurnika« ter ga pognal v vodo, ker se ga voda vsiet suše ne usmili, mestna občina pa ga očitno hoče konservirati!

Prijavni urad išče nekega Markota Zugoja in inženerja Wikleina; Tomaža Stangl iz Kotmarvesi, ki bi moral biti narednik 39. pp.

Aretirana in okrajni sodniji je bila izročena radi tatvine Gomilšak Neža iz Zbigovc pri Radgoni.

Kino Gaberje bode jutri v torek zaprto, v sredo, četrtek in petek se pa predstavlja drama po slovitom romanu A. Puškina »Evgenij Onjegin«. V glavni vlogi Friderik Zelnik.

JDS.

V sredo 2. avgusta se vrši ob 20. uri v Pivnici v Laškem občni zbor krajevne organizacije JDS. Na dnevnem redu so tudi volitve. Vabimo vse somišljenike in somišljenice k obilni udeležbi. Odbor.

Obrtni vestnik.

OBRTRNA RAZSTAVA V CELJU
12. do 22. avgusta 1922.

Danes 14 dni se otvori prva obrtna razstava v Celju. Prvotno je bila ta razstava zamišljena kot nekaka predočitev stanja našega obrtništva. Tekom pripravljalnega dela pa se je pokazalo, da je naše obrtništvo tako napredovalo, da njih razstava ne bo de za veliko zaostajala za drugimi sličnimi razstavami, da jih bo de še v velikem prekašala. Zanimanje med obrtništvo je toliko, da bo de razstava popolnoma zasedena. Dela na razstavnem prostoru očitno napredujejo in je nje otvoritev s 12. 8. zasigurana. Tudi med prebivalstvom se opaža veliko zanimanje. Za vozne olajšave na državni in južni železnici je preskrbljeno in se tozadevne legitimacije že razpošiljajo.

Opozarja se vse razstavljalce, da naj isti ne čakajo zadnjih dni s ureditvijo njih prostorov, temveč že sedaj takoj z istimi začnejo.

Ponovno prosi odbor obrtne razstave občinstvo, da da razpoložljive postelje na razpolago za tuje. Istotako se obrača odbor na gg. Celjske hotelirje s prošnjo za preureditev gotovega števila sob.

Obrtna razstava bo de vsemu prebivalstvu v korist, ker bodo mnogi obiskovalci spoznali lepoto naše celjske okolice in prihajali v prihodnje še v veliko večjem številu k nam na letovišče, kakor dosedaj.

Turistika in šport.

Plavalna tekma, ki jo priredi tudi letos Športni klub Celje, se vrši v nedeljo, dne 6. avgusta t. l. ob pol 15. uri v kopališču Diana na Bregu. Spored tekme: juniorji do 18. leta; dečki 100 m prosti stil, deklice 50 m prosti stil; seniorji 100 m prsno, 100 m hrbtno, 150 m prosti stil; dame 50 m prsno, 100 m prosti stil; juniorji: prosti stil; seniorji: skok z mesta in z zaletom, salto. Plavači, ki se nameravajo tekme udeležiti, naj se prijavijo ustmeno ali pisмено pri g. Ravnikarju ml. (trgovina Ravnikar, Kralja Petra cesta) najpozneje do sobote, dne 5. avgusta t. l., ker se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. Obenem naj se javi vrste, v katerih se hoče tekmovali in plača prijavnino v znesku 10 Din. Zmagovalci posameznih vrst dobe častne diplome in postanejo prvaki Celja za l. 1922. Po končani tekmi se vrši pri Grenadirju veselica, pri kateri sodeluje godba. Apeiramo na vse športnike, posebno pa na naše gospodične, da se tekme ne izogibajo, temveč se našemu pozivu polnoštevilno odzovejo. S tem pokažejo, da znamo tudi mi pravilno ceniti šport in da ne zaostajamo »tako zelo« — kakor se nam čisto očita — za drugimi mesti in deželami.

Prijateljska tekma, katero je odigral Športni klub Celje v nedeljo v Čakovcu s tamošnjim Sportnim klubom, končala je z zmago Čakovca v razmerju 4:1 (0:0). Zmagal pa je v prvi vrsti sodnik, ki je bil pod uplivom publike pristranski in se ni izkazal. Natančneje poročilo sledi.

Sokolstvo.

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ.

Iz zletne pisarne. Vsi odseki zletnega odbora za l. jugoslovenski vsesokolski zlet poslušajo v zletni pisarni vsako popoldne, in sicer so uradne ure od 16. do 19. V tem času dobijo stranke vsa pojasnila o vsesokolskem zletu.

Nastop dijaštva in vojaštva bo na drugi predzletni dan dne 6. avgusta 1922. Dijaki imajo na državnih železnicah četrtinsko vožnjo, na južni železnici pa polovično. Za znižano vožnjo veljajo legitimacije št. II., ki so veljavne od 31. julija do 9. avgusta. Dijaki, ki nimajo zletnih legitimacij, jih lahko dobijo v zletni pisarni, ako jih zahtevajo potom dopisnice. Te legitimacije morajo imeti žig »Telovadec. Vežbač«. Opozorjamo, da je treba zigosati legitimacijo pri blagajni vstopne postaje in po zletu v zletni pisarni. Prenočišča za dijake so preskrbljena. Udobna prenočišča z rjuhami in odejami se nahajajo na osnovni šoli na Ledini in na državnem učiteljskišču. Kdor nima izkaznice za skupno prenočišče, jo dobi pri dohodu na kolodvoru ali pa v zletni pisarni, Narodni dom.

Skupna prehrana za dijake stane dnevno 10 Din. Nekaj revnih dijakov, ki si ne morejo nabaviti hrane sami, bo dobilo brezplačno hrano.

Skušnje za nastop se vršijo kakor že določeno, dne 2. avgusta ob 8. uri za dijake višjega oddelka, ob 3. uri za dijake nižjega oddelka. Dijaki se zbirajo v garderobi na zletišču, tako da se pravočasno pripravijo za skušnjo. Obieka za skušnjo običajna. V slučaju, da kdo izgubi legitimacijo za vstop na telovadišče, naj se prijavi v zletni pisarni, da dobi novo legitimacijo.

Dijaki, ki so se prijavi koncem šolskega leta za nastop, naj smatrajo udeležbo za obvezno.

Sokolskemu društvu v Žalcu je izročil br. Fr. Pikl 100 Din, ki jih je zbrala vesela družba v njegovi gostilni. Bodi izrečena na tem mestu bratska zahvala vsem darovalcem, zlasti br. Piklu, ki je že ponovno razveselil Sokola z enako zbirko.

Dopisi.

Konjice. (Katoliški shod.) Ker vera peša, posebno vera v SLS, so priredili tukajšnji klerikalci pretečeno nedeljo katoliški shod. Maše, propovedi, cerkveno petje in orgle ne učinkujejo več, zato so uprizorili ta shod z docela modernim »klim,—bim« in pompom. — Salezijanska godba, mirozov, budnica, promenadni koncert, rakete, komerza, Orli, javna telovadba, dr. Leskovar, Smodej, Žebot itd. itd., vse je moralo nastopiti, da se dvigne navdušenje za to »katoliško« prireditve. Že v soboto so se vršila predavanja v dvorani okr. hranilnice. Med drugim se je tudi predavalo o protialkoholnem gibanju. Obiskovalci katoliškega shoda dobrih nasvetov predavateljice gđc. Stupce najbrže niso razumeli, kajti že v zgodnjih popoldanskih urah smo videli na dan shoda ležati marsikatero žrtev premočnega konjiškega vina za plotovi trških vrtov. Sprevod, ki se je pomikal v nedeljo predpoldan po trgu, je otvorilo 3 konjev, na katerih je deloma zelo nestvarno sedelo isto število orlov v krofu. Sledila je županska zveza, zelo pičlo zastopana tako, da so jo morali združiti z zastopstvom SLS, ker bi drugače bila ta kolona vendar nekoliko prekratka. Za temi so se vrstile mladenske zveze, katoliške žene, Marijine družbe, godba in Orli. Sprevod je sklenil voz z novim orlovskim praporom ter kumico go. županja Gologrančev. — Maše na cerkvenem trgu se je udeležilo še dokaj občinstva. Ko se pa je pričel shod in so nastopili govorniki, je odišla dobra polovica domov. Med govorniki sta se poleg dr. Leskovarja posebno razburjala gg. Žebot in Smodej. Smešno je bilo, kako sta v enomer zagotavljala, da ne govorita o politiki, ker je vendar katoliški shod, pri čem pa sta neslano udrihala po vsem, kar ni klerikalno, posebno po demokratih in Sokolih. Žebot je poznal le dva tabora v naši državi in sicer je eden Kristusov, drugi pa Luciferjev, h kateremu spada vse, kar ne trobi v klerikalni rog. Njegov »šlagerji«, kakor klevetanje o »različnih Pribičevičih in drugih Hudičevičih« itd. niso učinkovali. Ljudstvo je gledalo in poslušalo, vsekakor pa ni razumelo govornika. Za to tudi ni bilo posebno hrupnih ovacij. Klakerji, ki so bili postavljeni ob različnih oglih cerkvenega trga so bili ali pre malo dresirani, ali pa govornika tudi niso prav razumeli, kajti njih »Živijo«-klici so se pojavljali večidel takrat, ko jih govornik sam ni pričakoval. Ga. Smodeja je »Sokolstvo« osebno razžalilo. Baje ga neki član sokolskega naraščaja v Ljubljani ni pozdravil, pač pa ga je imenoval »župovara«. Radi tega ima po njegovem naziranju sokolska misel izginila iz šole. Šola mora biti verska, to je, kateteti morajo imeti glavno besedo in učitelji morajo podučevati tako, kakor to zahteva katoliško naziranje, ali prav rečeno, kakor zapoveduje gospod župnik ali pa kaplan. So pač pobožne želje! Ker ljudstvo ni dovolj hrupno odobraval hujskajoče govore, so govorniki sami tembolj kričali ter mahali s pestmi in rokami, kakor da se bi nahajali v dejanskem boju s samim — belcebubom. Nekd poslušalec iz tujega okraja je dejal, da se naziva ta shod radi tega katoliški, ker govorniki ravnotako kričijo in se kregajo, kakor nekateri duhovniki

iz prižnice. Naš najvišji dušni pastir g. arhidijakon Hrastelj pa je zadovoljno se smehljaje prikimalav klevetam govornikov in s tem na očiten način pokazal svojim vernim ovčicam, kako je treba gojiti krščansko ljubezen do bližnjega. Kot bela vrana med govorniki nastopil je prof. dr. Jerovšek iz Maribora, ki je brez hujskanja v kratkem, toda stvarnem in za to učinkovitem govoru obrazložil ljudstvu bedni položaj našega državljanstva. Shod je vodil konjiški župan Gologranc. Zahvaljeval se je vsakemu govorniku za njega »izborna« izvajanja, le pri Žebotu ni našel dovolj besedi zahvale in je pozval občinstvo, da se temu govorniku zahvali s trikratnimi živjoklici. Ovacija pa je bila precej klavrna. S svojim nastopom pri tem shodu je g. Gologranc vsekako potrdil lastno trditev, da nikdar ni bil klerikalec, temveč, da je in ostane le naprednjak, kajti le kot tak je mogel predsedovati klerikalno-strankarskemu shodu! Orlom je bilo prepovedano posecati gostilno v Narodnem domu in isto pri Sutterju, prvo radi tega, ker je narodna, drugo pa iz razloga, ker Sutter prirediteljem shoda ni dal na razpolago svojih gostilniških prostorov. Radi tega je prišlo tudi med županom Golograncem in Sutterjem, pri katerem je bil prvi do sedaj stalni gost, do hudega razkola. Sploh se sošoldarnost tukajšnje nemškutarško-klerikalne koalicije v zadnjem času nekako krha. Nemei smatrajo župana Gologranca za »gefällene Grösse«. Pred shodom so prireditelji pozvali vse katoliško čuteče prebivalstvo našega trga, da na dan shoda okraši hiše z zastavnimi in zelenjem. Razven na občinski hiši, enem poslopiju trške komune, na hiši županovi, na župnišču, kaplaniji in cerkvi, pa ni bilo videti ne zastave ne drugega okrasa. Grenka je kapljica, ako zaveznik ob priliki, ko je treba pokazati sošoldarnost na zunaj, odpove pokorščino in zvestobo! Za to se je pa postavil protektor tukajšnjih klerikalcev, tovarnar Lovrenc Laurich, pristni Nmec iz St. Vida pri Zatičini. Kakor slišimo je on poravnal ves ogromni deficit katoliškega shoda iz lastnega ter tudi največ prispeval k nabavi oriovske zastave. G. Laurich se pač čuti zavezanega, da se koščekaj revanšira za uslugo, katero mu je izkazal g. arhidijakon s tem, da mu je prodal v svrhu razširjenja tovarne cerkveno zemljišče za smešno malenkostni denar. G. arhidijakon smatra baje za glavni uspeh shoda deistvo, da so se med poslušalci nahajali tudi »najhujši nasprotniki katoličanstva«, — liberalci. Hladomušni konjičani pravijo, da bodo liberalci za to dobili splošen odpust za vso njihovo dosedanje pregrešno počenjanje. Če si le s tem dopisom niso nakopali nov smrtni greh?

Dr. Volavšek Josip:

Narodno zdravje.

ZRAČNE IN SOLNČNE KOPELI.

Svetloba, zrak in solnce so največji pospeševalci človeškega zdravja, obvarujejo nas raznih bolezni in pomagajo nam, ako smo bolni, da hitreje ozdravimo.

Že v starem veku so poznali vpliv zraka na človeško zdravje in so pripisovali podnebnju velik pomen pri zdravljenju različnih bolezni. O solnčenju že pišeta Herodot in Cicero, o zračnih kopalnih pa najdemo šele v 18. stoletju prve sledove.

Iz čisto empiričnih, takrat znarstveno še ne razloženih uspehov se je pozneje razvilo klimatično zdravljenje (menjanje zraka) in pa ležanje na prostem, kakor se sedaj izvaja posebno pri zdravljenju pljučne tuberkuloze.

Sistematično zdravljenje z zračnimi in solnčnimi kopalni pa je vpeljal Arnold Rikli pred 44 leti in sicer na Bledu. Navdušeni po njegovih uspehih so začeli potem tudi drugod (predvsem v Švici) s to metodo zdravljenja.

Zračne kopeji.

Ne voda, ampak zrak je najboljšo sredstvo, da se človek utrdi in postane neobčutljiv za klimatične izpremembe. Koža nima samo pomena, da varuje telo pred poškodbami, temveč skozi kožo telo regulira telesno toploto, diha in izloča snovi slično kakor ledvice. Pri boleznih, pri katerih ledvice ne delujejo, kakor n. pr. pri koleri, izločuje koža toliko teh snovi s potom iz telesa, da je

koža kar pokrita s tanko kristalinično skorjo natrijevega klorida in sečnine (Harnstoff). Skozi kožo izločuje telo tudi razne medikamente, ki jih človek umetno dovaja telesu, n. pr. zdravila iz živega srebra, jod, arzenik in druge strupene snovi, zato je pot lahko strupen kakor seč (urin).

Velikega pomena je, da utrdimo kožo in jo ohranimo sposobno, da zadošči vsem zahtevam. Čim večji del kože pride v neposredno dotiko z zrakom, tem večji je učinek zračnih kopeji. Zračne kopeji učinkujejo na sestavino in razdelitev krvi v telesu, na krvni pritisk, na telesno temperaturo in na dihanje. Površne krvne žilice se pri zračni kopalni najprej skrčijo, postanejo ožje in odvajajo večino krvi v notranjost telesa, število rdečih krvnih stanic se na površju zmanjša in belih stanic poveča — temu štadiju sledi reaktivno razširjenje žil in tako vpliva zrak tudi na cirkulacijo krvi v notranjih organih, puls se zniža in krvni pritisk poveča, srce utripa bolj počasi in močneje, tuči dihanje postane bolj počasno in globoko.

Znano je, da na pljučah bolni kašljajo, ako pridejo na hladnejši zrak. Ohlajenje kože povzroča kašelj in pomaga pljučem, da se izčistijo sluzi.

Zrak vodi toploto petindvajsetkrat slabše kot voda, zato držimo v zračni kopalni dalje časa in prenesemo nižjo temperaturo kakor v vodni kopalni in ako nam je mraz, se lahko s pregibanjem (s telovadbo) branimo prehlajenja.

Dasi lahko utrdi človek z zračnimi kopalni telo tako zelo, da zdrži več časa popolnoma nag v snegu, ne da bi se prehladil (kakor je dokazano v mnogih slučajih), je vendar popolnoma napačno naziranje nekaterih fanatikov, ki hočejo telo tako utrditi, da bi prestali lahko brez obleke. To je v našem podnebnju nemogoče. Obleka obvaruje telo pred preveliko izgubo telesne toplote. Navadno oblečen človek izgublja skozi kožo dve tretjini manj toplote kakor nag, obleka prihrani človeku veliko na hrani, ker za produkcijo telesne toplote je seveda potrebna hrana.

Narava sama je ovrgla trditve teh fanatikov. Ako prepeljemo n. pr. merino-ovce v tropične kraje, izgubijo tam svojo gosto in gorko volno in narobe dobijo velblodi v severnih mrzlih krajih dolgo in toplo dlako. Isti pojav opazujemo tudi pri domačih živalih pri nas (n. pr. pri konju, ki menja dlako spomladi).

Kako učinkujejo svetloba in direktni solnčni žarki na rastlinski in živalski organizem?

Solnčni žarki sestojijo iz raznih žarkov, ki imajo različne učinke; rdeči in ultrarudeči žarki so takozvani topli žarki, v sredini spektruma so svetlobni žarki (zeleni in rumeni) in na koncu spektruma pa so kemični žarki (violetni in ultravioletni). (Dalje prih.)

Narodno gospodarstvo.

H M E L J.

XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Žalec v Savinjski dolini, 31. 7. 1922.

Od našega zadnjega poročila moremo o stanju hmeljskih nasadov le ugodno poročati. Vsled primernege vremenja prehaja golding v kobule in pozni hmelj je v najlepšem cvetju. Obiranje prvega se bo pričelo — kakor običajno — sredi meseca avgusta in ono poznega mu bo de neposredno sledilo. Obče se sodi, da bodemo letos morda več pridelali, kakor v minulem letu. Tudi kupčija se bo oživila počasi, ker že prihajajo kupci.

Važno! Hmeljarsko društvo je tudi letos preskrbelo hmeljskim obravcem polovično vožnjo na progah: Brežice, Zidanmost, Maribor gl. k., Marberk-Vuhred, Zagorje, Zidanmost in Rogatec-Grobelno. Legitimacije se dobe pri društvenem vodstvu v Žalcu.

Tobačna produkcija na Romunskem. Na Romunskem je tobak državni monopol in ker produkcija tega predmeta v zadnjih dveh letih zelo raste, ima država od tega zelo velike koristi in dohodki, ki dohajajo državi iz tobačnega monopola bodo v znatni meri pripomogli, da se gospodarski kaos na Romunskem zopet uredi. Zbog tega posveča država produkciji tobaka največjo pažnjo. Na Sedmograškem se je posadilo okoli 4100 ha s tobakom, v Stari Romu-

niji okoli 12.000 ha, kar bi znašalo za 30% več nego v predvojnem času. V letu 1921 se je pridelalo 14 milijonov kg, od katerih se je 11 milijonov kg konsumiralo doma, medtem ko se je 3 milijone pa izvozilo na Českoslovaško in v Avstrijo. Država je imela v letu 1921 od tobačnega monopola 1 milijardo lejev čistega dobička in pričakuje, da bo znašal po iznosu tekom prvih štirih mesecev čisti dobiček tekočega leta najmanj 1.7 milijard lejev.

Onevna kronika.

Legar se je pojavil zadnje dni v St. Pavlu pri Preboldu, v Laškem in v Žalcu.

Odvetnik dr. J. Furlan. Na svojem posestvu v Mirkah pri Vrhniki je v soboto dopolne na izprehodu v Močilnik nenadoma umrl ugledni ljublianski odvetnik dr. Josip Furlan. Zadel ga je kap. Zaradi svoje izvrstne odvetniške prakse je bil znan med najširšimi ljudskimi sloji. Rajni je bil simpatično dovtipen, vesel in izredno gostoljuben človek.

Novo zdravilišče za jetiko v Sloveniji. Dolgoletni strokovni zdravnik za jetiko, gospod M. M. dr. Karol Pečnik, odpre na jesen zdravilišče za jetiko »Sanatorij dr. Pečnik« pri Rogški Slatini, v sredi velikih gozdov, izven zdraviliščnege rajona. To je prvo privatno zdravilišče za premožnejše kroge v Sloveniji z izvrstno hrano, z v vsakem oziru prvorazredno dunajško kuhinjo. Jetičniki se sprejemajo. Prospekti brezplačno. Vprašanja na šef-zdravnika: dr. Pečnik, tačas St. Jurij ob i. ž.

Povišanje mezd trbovelskim rudarjem. — Trboveljska premožkopna družba je prejela 29. julija obvestilo, da je ministrski svet odobril sporazum glede novih cen premoga za železnice. — Vsled tega je družba sklenila s 1. avgustom povišati celokupnemu delavstvu mezde za 30%, sihte pa za 20 K. V istem razmerju se zvišajo tudi prejemki uradnikom in poduradnikom. Družba je sklenila, naznaniti svoj sklep v posebnem oklicu na delavstvo, s pozivom, da sprejme ta prostovoljni novisek. Obremenitev vsled novega poviška znaša preko 70 milijonov kron.

Na Kalvariji umrl. Včeraj popoldne so našli v gozdu na Kalvariji mrtvega znanega Adolfa Kleina iz Sarajeva. Najbrž ga je zadel kap. Pri njem so našli 800 dinarjev in hranišno knjižico. Klem je bil svojčas ravnatelj znanih »Simmeringer Werke« ter je že par let živel v Mariboru kot zasebnik. Spisal je več gospodarskih in finančnih - političnih člankov in brošuric. Bil je samec ter zapuščal eno sestro, ki živi v Rušah.

Tolmačenja člena 14 vidovdanske ustave. Člen 14 naše ustavi pravi, da predpiše natančnejše odredbe o pravici zborovanja zakon. Ta zakon še ni izšel in veljajo tedaj še stari zakoniti predpisi o zborovanjih, kolikor ne nasprotujejo ustavi sami. (Člen 142 odst. I.) Ob času, ko je ustava stopila v veljavo, je stari zborovalni zakon iz leta 1867, avstr. drž. zak. št. 136 v toliko veljal, kolikor ni bil izpremenjen s točko 3 uredbe ministrskega sveta z dne 20. maja 1919 Uradni list št. XCVIII ex 1919 o izjemah od veljavnih zakonov. Naredba poverjeništvu za notranje zadeve z dne 25. nov. 1918, št. 134 Ur. list XIV, o shodnem pravu ima le značaj začasnega vsled izrednih razmer od upravne oblasti izdanega zakona, ki tedaj starih v pravilni obliki zakonov ne razveljavi definitivno, temveč jih le začasno v veljavi zaustavi. Ta naredba poverjeništvu za notranje zadeve se je začasno zopet razveljavila z zgoraj omenjeno naredbo min. sveta, vsled česar je zopet stari zborovalni zakon iz leta 1867 stopil v veljavo. Kolikor ni nasprotoval tretji točki omenjene ministrske naredbe. Ta min. naredba se je pravočasno predložila zakonodajnemu odboru v pregled in ima tedaj v smislu člena 130 ustave moč zakona. Glede shodov določa naredba min. sveta nastopno: »Shodi katerekoli vrste, bodisi splošno pristopni, ali omejeni na povabljenih goste, bodisi v zaprtih prostorih ali pod vedrim nebom, se smejo prirejati proti predhodni prijavi politični oblasti. Shode pod vedrim nebom sme politična oblast iz razlogov drž. interesov ali javnega miru in reda zabraniti. Na vse shode smejo politične oblasti

pošiljati svoje zastopnike, ki imajo analogne pravice kakor na društvenih zborovanjih.« Ta predpis ureja je nekatera načela o shodih, nima pa raznih podrobnih predpisov. Glede neurejenih vprašanj velja z ozirom na zgoraj navedeno tedaj pač še stari avstr. zborovalni zakon iz leta 1867. To velja posebno glede rokov za prijavo shodov. Za prijavo shodov je zborovalni zakon iz leta 1867 določil glede obče pristopnih shodov rok treh dni. S členom 14 ustave se je ta rok skrajšal glede zborovanj. S tem predpisom je ustava edinoje določila, da tudi za zborovanja pod milim nebom ni treba oblastvenih dovolil in a) da celo za zborovanja pod milim nebom zadošča prijavi rok 24 ur. Nikakor pa ni ustava določila, da za druga zborovanja sploh ni treba prijave ali da se sklicateljem ni treba držati nobenega roka. Ker za zborovanje po milim nebom zadošča prijava 24 ur poprej tedaj se seveda za druga zborovanja ne more zahtevati bodisi daljši rok, bodisi morda celo kako oblastveno dovoljenje. Kolikor so starejši predpisi strožji, v toliko so se razveljavili z ustavo. Predpisi min. naredbe z dne 20. maja 1919 so glede splošno pristopnih shodov in glede shodov na goste določene vrste, ki niso individualno temveč le generalno povabljeni, primerni: in tudi še veljavni, glede shodov pa, ki so omejeni na individualno in pismeno povabljenih osebe so sicer predpisi omejenjene min. naredbe tudi še danes veljavni, čeprav vsled izpremenjenih razmer nikakor niso več primerni.

Državna borza dela v Mariboru. Stanje delovnega trga. (Tedenski pregled za čas od 16. do 22. jul. 1922.) Prostia mesta so bila prijavljena: 98 moških, 43 ženskam, skupaj 141. Dela je iskalo: 129 moških, 61 žensk, skupaj 190. Zaposliti je bilo mogoče 74 moških, 29 žensk, skupaj 103. Brezposelnih je ostalo 332 moških, 247 žensk, skupaj 579. Podpora (brezposelno) je dobilo — moških, — žensk, skupaj —. Promet od I. I. do 22. VII. 1922 izkazuje 7900 strank in sicer 3883 delodajalcev, 4017 delojemalcev. — Delo dobijo: hlapci vseh vrst, rudarji, železostregarji, kovinostiskarji, železolariji, kovači, kleparji, mizarji, strugar za les, zidarji, medicarji, služkinje itd. Dela iščejo:

ekonomi, viničarji, ključavničarji, elektromonterji, čevljarji, mlinarji, peki, krojači, matakarji, mesarji, strojniki, kurjači, pomožni delavci vseh vrst, vajenci in vaječke itd. Splošen pregled Brezposelnost se je dvignila zadnji čas posebno v stroki pomožnega osobja.

Peki, čevljarji, meserji, pisarniške moči in razni sluge nimajo dovolj posla. Manjka pa raznih kvalificiranih delavcev v kovinski stroki.

Epidemija tifusa na Češkem. V Pragi se je v zadnjih dneh pojavilo nenadoma veliko število slučajev tifusa. — Tudi z dežele se javljajo slučajji. Preiskava je dognala, da je epidemija, ki se vsako uro bolj širi, izšla iz dijaške menze v Pragi. Dijaki so raznesli epidemijo tudi križem po deželi, ko so se razšli na počitnice. Dogajajo se tudi smrtni slučajji.

Najstarejši človek na svetu je menda Poljak Mecislav Krasinskijski, ki se je te dni oglašil na varšavski policiji in prijavil, da so mu v tramvaju ukradli 60000 poljskih mark. Ko so ga na policiji vprašali za rojstno leto, je stavec mirno napisal 1790. Najpreje so mislili, da se stavec moti, pozneje pa so se prepričali, da je resnica. Krasinskijski se je leta 1809 boril v Rusiji ter se dobro spominja nesreče ob Berezini. L. 1830 se je boril na strani Poljakov za osvoboditev, toda Rusi so ga ujeli in poslali v Sibirijo, kjer je preživel 16 let. Nato je vstopil v rusko vojsko ter se udeležil leta 1900 vojne s Kitajsko, leta 1904 in 1905 pa z Japonsko. Bil je trikrat ranjen. Vse življenje je živel zelo zmerno. Kaditi je pričel šele pred 30 leti. Njegov oče je doživel 117 let, mati pa mu je umrla v 97. letu.

Dobrovoljačka banka v Zagrebu povišuje delniško glavnico od 2.500.000 Din na 5.000.000. Aprila meseca ustanovljeni zavod ima predvsem namen, finansirati agrarne zajednice naseljenih dobrovoljcev in zadovoljevati kreditnim potrebam dobrovoljcev obrtnikov in trgovcev. Povod za ustanovitev lastnega denarnega zavoda je dala pomanjkljiva skrb države za gospodarsko obnovo, ker ni bilo nikdar potrebnih kreditov za

brezobrestna posojila, predvidena v Zakonu o dobrovoljnih. Češki legionarji so tudi tukaj pokazali svojo solidarnost s sobojevniki za osvobodjenje s precejšnjo udeležbo že pri prvi emisiji.

Izvoz živine v Trbiž. Italijanska vlada je dovolila uvoz živine, ki je bil do sedaj omejen le na notranja italijanska mesta, ki imajo klavnice, počenši od 26. junija tudi za obmejno mesto Trbiž.

Stoletnica madžarskega pesnika Petöfija (Petroviča). Madžari se pripravljajo, da dostojno proslave svojega največjega liričnega pesnika Aleksandra Petöfija, ki je bil rojen 1. januarja leta 1823. v Kis Kőrösu. — Kako ljubi Madžar svojega velikega irika, kaže dejstvo, da je malo madžarskih hiš, v katerih bi ne bilo Petöfijeve podobe. Nas Slovane zanima Petöfijeva stoletnica le toliko, da je bil ta dični lirik slovanske krvi. V šoli se je pisal Petrovič, a kasneje so njegov priimek izpremenili v Petöfi, da bi tako skrili njegov slovensko pokolenje.

V kopalni obleki po ulici. Dve deklici, ki sta se kopali v morju, sta morali v kopalnih oblekah prehoditi 1½ km dolgo pot v Newquay v Cornwallu. Ko sta se slekli, ste pustili obleko v neki jami, med kopanjem jo ima ie pa nekdo ukradel. Že blizu hotela jima je posodila dobra duša solnčnik, da ste se skrili pred radovedno množico, ki ju je cel čas zasledovala.

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči »Elsafluid«. Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialna steklenica skupaj z zavojem in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 356, Hrvatsko.

Razširjajte „Novo Dobo“!

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimic.

Štev. 289.

Razglas.

Pri okrajnem zastopu Celje se od da sledeča betonska stavba v izvršitev:

Okr. cesta Šentjur-Planina, stavba novega Sikošekovega mosta v Št. Jurju ob južni železnici.

Vsi tozadevni interesirani stavbent podjetniki imajo načrte in dokaze, proračunanja nosilnosti objekta po 60 q², kakor tudi proračune stroškov najdalje do 15. avgusta 1922 pri okr. zastopu Celje, Vodnikova ulica št. 9 predložiti.

Okrajni cestni mojster Leopold Weixler je pripravljen v pisarni okr. zastopa podati tozadevna pojasnila ev. stvar na licu mesta razložiti oziroma razkazati.

Okrajni zastop Celje. 27. julija 1922.
Vladni komisar: Pinkava s. r.

Primarij

dr. Fran Steinfelser se je vrnil in zopet redno ordinira. 1

Otročji lojtrski voziček

se kupi. 842

Jos. Zabukovšek, Glavni trg.

Sprejme se manipulant

lesne stroke, dobra moč. Nastop takoj. Ponudbe pod »zanesljiv« na upravn. 1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trgovski vajenec močan, pošten in z dobrimi šolskimi spričevali, kakor tudi

blagajničarka in sluga

se sprejmejo pri tvrdki Ivan Dečko, Celje. 823

Naznanilo.

Vsem trgovcem, modistkam in cenj. občinstvu naznanjam, da sem otvoril zalogo

s klobuki in slamniki

v Celju, Gosposka ulica št. 4. 45-21

Franc Cerar,

tovarna klobukov in slamnikov v Domžalah

Proda se motorno kolo

znamke »Albright« 3 HP 1 cilinder, nova pnevmatika, vse v najboljšem stanju za K 25.000. — Ogleda se pri g. Gams, meh. delavnica, Gaberje 91. 840 2-2

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljiva za tovarne obuvala in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz od naročnika mi doposlanega materiala, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuvala.

Nakup, reparatura in prodaja

čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekte od **Ralph F. Richter, Subotica VI.**

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuvala. Zahtevajte prospekt. 791 78-5

Kupim po visoki ceni vsako množino

jamskega lesa

plačljivo proti duplikatom. Prosim obvezne ponudbe franko vagon vseh postaj na naslov **Korošec Dragotin, 834 lesna trgovina, Braslovče.** 67-2

Proda se

kolo

s prostim tekom, nova pnevmatika, v najboljšem stanju. Vpraša se v pisarni 840 Ljubljanska cesta 14, Celje. 2-2

Drago Cerlini Celje
Slovenija
Tovarnica samooveznic in drugih modnih predmetov.
Glavni lis 17.

Velika zaloga vsakovrstnih kravatskih pasov in svilenih žepnih robcev.

Točna postrežba. Export.

Nova trgovina!

Dobro blago! Cenj. občinstvu najvljudneje naznanjam, da otvorim s 1. avgustom 1922 v CELJU popolnoma novo urejeno **Najnižje cene!**

manufakturno trgovino

v Gosposki ulici št. 15 — — — nasproti gostilne „Gsund“

Nabavl sem si najboljšo tu- in inozemsko blago, katerega bodem po zelo nizkih cenah prodajal. Vsakogar lastna korist je, da se prepriča o dobri kakovosti blaga in o najnižjih cenah. V zalogi imam veliko izbiro moškega sukna, hlačevine, ševjote za moške in ženske obleke, žensko volneno in polvolneno blago v vseh barvah, oksforte, cefirje, druke, belo platno, različne vrste ženskih robcev, nogavice klote rokavino itd. Raznovrstne potrebščine za krojače in šivilje po znižanih cenah. Za točno, solidno in najcenejšo postrežbo jamčim z odličnim spoštovanjem

F. Dobovičnik, Celje, Gosposka ulica št. 15.

Gostilničarji pozor!

Priporočamo svojo veliko zalogo raznovr. vin iz tukajšnjih goric Bizeljsko, Sromlje, Pisce in sicer rudeča vina od 22 K naprej, dobra bela vina od 24 K naprej. Zbrana fina sladka vina Rizling 30-32 K. Točna in solidna postrežba in tudi sodi na razpolago. Z spoštovanjem

GLOBUS trg. dr. z o. z., Brežice o. S.

Jadranska banka • Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000.—. Rezerva: Din 30,000.000.—.

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice,	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Split,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Hercegnovi,	Ljubljana,	Tržič,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metković,	

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzojave: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New - York City.
DANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.